

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 " "
negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyílttér sora 40 fillér.

Nemzeti politika.

(Ü. L.) Ha valaki valamit nem akar megérteni, annak hiába magyarázunk. Teszem fel nincs eset rá, hogy a japán császárt széles Európában ne mikádónak czímeznék. Holott ez téves elnevezés. Mert ez a szó „mikádó” a japán nyelvben ajtót, kaput jelent és sohasem használják Japánban, a császár fogalom kifejezésére. Az elnevezés talán onnan eredhet, hogy a törököknél a kormány neve „fényes magas kapu”, s minthogy japán is kelet népéhez tartozik, átlátható volt ez az elnevezés. Japánban a császárnak neve Kotch és ha ebben az értelemben hallják a mikádó szót, minden japán nevet vagy boszankodik, mint egy japán államférfi mondá az elmúlt évben Párisban. De azért a mikádó szó el nem hagyatik Európában, felesleges a helyreigazító magyarázat, ugy sem hallgatja senki meg.

Igy vagyunk a véderő reform kérdésével is. Magyarázhatjuk a megérteni nem tudó ellenzéknek, hogy a Héderváry-kormány az új katonai bünvádi eljárás tételes megállapításánál azt valószínűsíti meg, hogy a területiség elvét és a magyar államnyelv jogait az egész vonalon föltétlenül érvényesíti. Az ellenzék ezt nem akarja megérteni!... Holott a magyar jogterületen ezentúl a magyar törvényhozás által szuverénül

megalkotott törvény alapján és a magyar államnyelven lefolytatott eljárás után fognak minden magyar honpolgár fölött itélkezni. De hát ennek konstatálása falrahányt borsó, mert az ellenzék ezt mindenféle fuffanggal lekcicsinyli és azt állítják, hogy legfeljebb tizenkét év múlva léphet életbe a törvény.

Hát ha így is lenne, a végeredmény mégis a törvény életbe lépte lesz. De ezen tizenkét évi állítás nem felel meg a valóságnak!... Mert igaz, hogy a javaslat 487. szakaszában az van, hogy a törvény legfeljebb két év múlva lép életbe. A törvény nyelvi rendelkezései a lehetőség szerint a törvényvel egyidőben, de legrosszabb esetben a tárgyaláson kívül nyolcz, a tárgyalásokon is legkésőbb tizenkét év múlva kell, hogy életbe lépjen. Ennek az intézkedésnek oka világos. Nagyon kevés magyar hadbíró van. Német hadbírók pedig nem vezetnek magyar tárgyalásokat. Előbb tehát elegendő magyar hadbíróról kell gondoskodni minden fokon, csak azután lehet minden vonalon eleget tenni a területi elv nyelvi követelményeinek. De a javaslat azért gondoskodik arról, hogy a törvény életbeléptetése után azonnal is történjen ezen a téren, a mennyi történhet. Ugyanaz a 487. szakasz ugyanis rendelkezik arról, a mit a kritikát gyakorló ellenzéki sajtó

elhallgatott, hogy rögtön megkezdeti a magyar nyelv teljes használatát, kivétel és fentartás nélkül egy hadosztálybírósnál; a többinél aszerint, amint magyar hadbíró van, azonnal behozni elrendeli és legvégső határidőül az egész vonalon nyolcz, illetve tizenkét évet állapít meg, amely idő alatt be kell fejezni a magyar nyelv teljes érvényesítését.

A félreértés tehát az, hogy az ellenzéki kritikusok úgy állítják be a dolgot, mintha 8—12 év múlva kezdődne a magyarosítás, holott ennyi idő alatt tökéletesen be kell annak fejezve lennie. Annak bizonyítására, hogy a javaslat mennyire minden áron szorítja a lehetőség szerint való magyarosítást, idézzük a javaslat indoklásának a következő sorait: „Magyarul tudó egyénnel szemben még az átmeneti idő alatt sem szabad azonban tolmácsot alkalmazni annyiban, amennyiben a 80. szakasznak az állam nyelvére vonatkozó rendelkezései a 487. szakasz 2. bekezdése értelmében már ez átmeneti idő alatt érvényesülnek.” A 80. szakasz pedig elég világosan megmondja, hogy addig is mindazokban az esetekben, a melyekben nehézségek és jelentékeny késedelem nélkül lehetséges, a kihallgatásokat, a tárgyalásokat és a kihirdetéseket az állam nyelvén kell végezni.

Hogy túl hosszadalmas ne le-

Nehéz János jubileumára.

(1885—1911.)

Ki életet a köz javára elte,
Mert nemzetet s hazát híven szeret,
S ki örhélyét tűz s víz ellen megvédte.
Óvezze méltán dísz és tisztelet!
... Önzetlenül buzgó s munkában első!
Pályád, ime! új mérföldköhöz ér!
És palmaagat nyujt feled a Némtó!...
... Légy üdvözölve, ünnepelet vezér!

Légy üdvözölve, népnek nevelője!
Legyen megáldva maghintó kezéd,
Hogy a mi termett munkás agyvelődbe,
Ugy váljék be, a mint azt érezed.
Viruljon föl szép hivatásod által
Népünk, mely rég oly hosszú gyászt visel;
Töltsd bé lelkét a régi ragyogással...
Kiserje lépted áldás és siker!

— Ki tudja, hogy hol jár most a te lelked!...
A Cserna vagy az Ompoly mentiben?...
Ott mult dicsőség fényén vesztegelhet,
Itt — jól tudom — sirhalmokon pihen...
Letűnt aranykor napja visszasút még
És fénye rezg Hunyadnak ősfalan...
Itt bus homályban eltakarva föld s ég...
Ugy faj itt még az emlék is talán!

Vagy Dévának regés várán időzöl?...
... Alatta a Maros hulláma reng.
És képeket látsz nagy, dicső időkből
S szemed a képen hosszan elmereng...
És visszaszállsz Enyed szentelt földjére,
— Öröm és bú ugy összehellenek —
Megnézed, hol csorgott az ősök vére,
S hol jártak egykor a hős Bethleuek!

Szentelt multu helyek!... megannyi oltár,
Melyen érzésünk lángja fellobog,
Hol minden szó, sóhaj... megannyi zsoltár,
Hol a föld szíve is imát dobog.
Ki járhat itt egykedvű gondolattal?
Megindulás nélkül ki járhat itt,
Hol a kemény szív burka is felpattan
S feltör benne, mint ősforrás, a hit...!?

... Neked mind ismerős... te láttad őket...
Köztük folyt eddig tétlenség életed;
Regéik s szellemed ugy összenöttek,
Hogy tőlük nyertél tette ihletet.
Megindultál... Diadal járt nyomodban,
S élénk lett az előbb még zord vadon;
Ha csalódtál, reméltél annál jobban
És kultúrát teremtél Hunyadon.

S mikor ide vezérelt hivatásod,
Feladatod lón több és nehezebb...
Mevallád bátran magyar hitvallásod,
S nyomodban cnyhült sok-sok régi seb.
A sok magyar száj, melyet réges-regen
Megnémított sok áldatlan vihar,
S idegenne lett dalában, nyelvében:
Megszóltat és lett újra mind magyar!

A békefaklyát hordván szerte szejjel
Azok között, kikkel nem egy fajunk,
Sokaknál már virradni kezd az éjjel...
Megérttetted, hogy testvérek vagyunk.
Megérttetted, hogy kik jó- s balsikerben
Együtt élünk egy ezredév alatt,
Ha együtt érzünk a honszerelemben,
Ledöntöttünk minden válaszfalat.

Fenséges hivatás!... megtenni mindent,
A mit szív érez s gondol agyvelő...
Te megtetted fönt s megtetted itt lent...
Élj még soká, derek népnevelő!
Maradjanak fenn tetteid örökkön,
Szeressed e népet, kit sok baj ért;
S szerezz tovább ez áldados mezőkön,
Hazádnak fényt s magadnak sok babért!

Berze Nagy János.

gyünk, az egyéb kifogásokra más alkalommal felelünk meg, — elég záradékul annyit hangoztatnunk, hogy a véderő reform megvalósítása — nemzeti politika és így nemzeti érdek. A Hédervary gróf politikája abból áll, hogy a magyar nemzet a dinasztiaival harmóniára, Ausztriával testvéri együttélésre törekedjék, de mindig a kölcsönösség alapján. Ha ez a politika érvényesül, akkor vége lesz annak az osztrák hegemoniának, amit annyira ki is zsákmányolt. Nem lép a helyébe magyar hegemonia, de a helyébe lép az igazságos osztály, az egyenlőség, a paritás, a kölcsönösség. Az osztrák hegemonia pedig osztrák gazdasági fölényt, önző érdekeket jelent, melyek bár a közérdek álarcaiban jelentkeznek, lassankint magánérdekekkel oldódnak föl.

A Hédervary-kormány meg tudta nyerni a dinasztiaitól a nemzet számára a magyar államnyelv érvényesülését a hadseregben és ha a véderő reformban meg tudja a kormány nyerni a nemzetlőt a dinasztia számára a hadsereg fejlesztésének eszközeit, akkor ezzel annyira megerősödik a harmónia, a paritás, a kölcsönösség, a testvériség alapelveire támaszkodó magyar kormánypolitika, hogy az Ausztria részéről kizsákmányolás végleg be lesz vágva. Ez a nyitja annak, hogy a bécsi lapok oly idegesen tárgyaltak a magyar kormány győzelmét a véderő reformban. Latják, hogy a Magyarország elnyomására irányuló törekvésnek befellegzett!... Vége az osztrák politikának a Magyarország kizsákmányolására nézve. A Hédervary-kormány a dinasztia, a monarchia és Ausztria érdekét abban látja, amiben mi becsületes magyar hatvanhetes politikusok latjuk Magyarországot érdekelt: a paritás tisztességes érvényesülésében, a dinasztiaival és Ausztriával való kölcsönös megértés és megbecsülésben. Az ilyenek számára nincs se győztes, se legyőzött, bármiként is harangoznak vereségükről a bécsi lapok.

Nemzeti politika és érdek a véderő reform tető alá hozása, hogy szabaduljon néhány tizedre fel a parlament a katonai kérdésektől. Ne legyen többé a parlament munkásság megakasztására, hanem háboríthatatlanul neki foghassunk a belreformok megvalósításához, a koronával való harmónikus egyetértéssel.

Levél.

A „Közérdek“ tekintetes Szerkesztőségének Helyben.

Becses lapjának folyó évi június hó 15-ik számában „Városi ügyek“ rovata alatt megjelent cikk személyemet is érintvén, legyen szabad ahoz néhány szóval hozzászólanom.

A szóban levő cikk, mely az ügyet tárgyaló bizottság elfoglalt álláspontját és kialakult véleményét tükrözi vissza, arra enged következtetni, hogy a bizottsági tagoknak legalább is igen nagy része a városi erdők jelenlegi csekély jüvedelmezőségét azoknak meg nem felelő kezelésében és a vezető erdőtisztnek az erdőkbe való gyér kirándulásainak tulajdonítja s ezen körül-

ményt egyszerűen az által véli megváltoztathatónak, hogy az erdőtisztet a városi erdőknek meghatározott időben való bejárására kötelezi.

Miután a városi erdőknek a fennálló és jóváhagyott gazdasági üzemtervektől eltérőleg való kezelése lehetetlenség, azoknak jüvedelmét fiatal koruknál fogva egy szakember sem képes ez időszert komolyan és jelentékenyebben fokozni, avagy ennek lehetőségét tiszta lelkiismerettel hangoztatni, mindazonáltal magam részéről is kívánatosnak és a város érdekeiben lévőnek tartom, hogy a városi erdőtiszt azokat lehető gyakran utazza be.

A gyakori utazások szükségét tehát éppen azért magam is mindenkor hangoztattam, és a rendelkezésemre álló szabad időmet ezen czelra mindenkor fel is használtam. Magam részéről tehát csak örövendeni tudok annak, ha az ezen ügyet tárgyaló bizottság az eddigi utazásaimat a város érdekeiben elegendőnek nem tartja és engem gyakribb utazásokra kíván utasíttatni.

Batorkodom azonban megjegyezni, hogy ezen tervezett szabályzat megalkotása nézetem szerint csak másodrendű kérdés akkor, midőn a gyakribb utazások szükségességétől magam is át vagyok hatva.

Ha más az erdeszethez nem tartozó ügyekkel kevésbé leszek elfoglalva és így több idővel fogok rendelkezhetni, akár megalkotni tervezett szabályzat alapján, akár pedig anélkül, bizonyára több ízben fogom a városi erdőt bejárhatni és tényleg bejárni.

Ámbár azonban a képviselő testület főleg az üzemtervek elkészíthetőségére való tekintettel az erdőtisztet más ügyek elintézésétől több ízben felmentendőnek határozta el, az erdőtiszt tulságos elfoglaltsága a többi tisztviselőhöz viszonyítva a következő legutóbbi időből vett száraz adatokból is kivehető.

Az 1910. évi október 1-én az alispán urhoz beküldött tevékenységi kimutatás szerint az elmúlt fel év alatt az egyes tisztviselők a következő ügydarabokat intéztek el: I. Tanácsos, főjegyző és számvevő összesen 1501-et vagyis átlag egy tisztviselő 500 ügydarabot. Ezzel szemben ugyanazon idő alatt a főerdész 549 ügydarabot vagyis 49-el többet intézett el, mint a felsorolt tisztviselők átlagosan.

Az 1911. márczius 20-án beküldött tevékenységi kimutatás szerint a tanácsos és számvevő összesen 637 ügydarabot, átlag tehát 318-at intézett el, míg ugyanezen idő alatt a főerdész 372-öt, vagyis 54-el többet latott el.

Pedig mindenki által könnyen elképzelhető, hogy ezen ügydarabok vajmi kis része lehet szorosán vett erdeszeti ügy.

De nézzük a tanácsulési jegyzőkönyvek adatait.

Az 1909. és 1910. év folyamán összesen referált az

I. tanácsos	106 ügydarabot
a gazd. tanácsos (csak 1909-ben)	177 „
a főjegyző	396 „
a számvevő	376 „
a főerdész pedig	744 „

Ha már most még tekintetbe vesszük, hogy minden tiltakozásom dacára kénytelen voltam a villanytelep kiépítésének összes felügyeletét elvállalni, a villanytelep és városi villanyvilágítási hálózat építési naplóját ellenőrizni, az összes villanyügyi referálást elvállalni, a már régen esedékessé

vált üzemterveket és üzemtervi reviziókat már legnagyobb részt elkészíteni s ezer kivil kisebb nagyobb, részben sok időt igénylő műszaki ügyeket (a Holtmaros és Tinód parcellázása, utépítések, kövezések, ültetések, közmunka és malomügyek stb, stb) elintézni és mindezek mellett legalább egy kicsikét az erdeszeti ügyekkel is foglalkozni, azt hiszem mindenki befogja látni, hogy az erdőtiszt gyakribb utazásainak elérése nem annyira a megfelelő a szabályzat hiányának megszüntetése, mint inkább és első sorban a lehetőség megadásában áll.

Daczára azonban a havi 20 sőt 10 korona fizetéssel alkalmazott erdőpásztoroknak, elfeledetlen erdőkár nem fordult elő s az 1909. évben 289, az 1910. évben pedig szintén 289 elfeledett erdőkár lett az illetékes hatóságokhoz bejelentve.

Az erdők átlaga pedig az üzemterveknek megfelelően kezeltetvén, és okszerű áterdelésekkel ritkíttatván, a legkifogástalanabb állapotban van.

Nagyenyed, 1911. évi június hó 16-án.

Bölcsháza! Belházy Gyula,
városi erdőtörnök.

HIREK.

— **A református püspök városunkban.** Kenessey Bela dr., erdélyi reform. püspök a jövő hét végén városunkba érkezik, hogy a főhatóság képviselőjében a kollegium érettségi vizsgálatán részt vegyen.

— **Ürnap! körmenet.** A róm. kath. egyház a csütörtöki ürnap körmenetét ma, vasárnap délelőtt a 9 orakor kezdődő istentisztelet alatt tartja meg.

— **A Bethlen-kollégium főgimnáziumának „Kemény Zsigmond“ önképzőköré** ma délelőtt 11 orakor tartja a kollegium dísztermében Bessenyei György és a Rákóczi szabadságharc emlékünnepevel kapcsolatos évzáró díszülést a már ismertetett műsorral.

— **Állatbiztosító szövetkezéséről** a lapunk jövő számában egy igen érdekes tájékoztatót közlünk. Erre már most felhívjuk gazdáink figyelmét. A mozgalmat a vármegyei gazdasági egyület indítja meg.

— **Nyilvános évzáró vizsgálatok.** A Bethlen-kollégium főgimnáziumában a nyilvános évzáró díszvizsgálatok június 22—23-án (csütörtökön és pénteken) lesznek, még pedig: 22-en d. e. 8-tól kezdődőleg az I/a és V., délután 3 óratól a II. a. és b. és a IV., 23-án d. e. 8-tól az I/b és a VI., d. u. 3-tól a III./a és b, és a VII. osztályok vizsgálatá. Az I/a és b, a II./a és a III./a osztályok vizsgálatá a díszteremben, a II./b és a III./b osztályoké saját tantermben, a IV.—VII. osztályoké a természetrajzi teremben lesz. E vizsgálatokra a szülőket és az érdeklődőket tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

— **Gyászjelentés.** Weinrich Frigyes ág. evang. lelkész a maga és családja nevében ezen az uton minden jó ismerőseivel és barátjával melyen szomorodott szívvvel tudatja, hogy szeretett fia, ifj. Weinrich Frigyes, a m. kir. Ludovika Akadémia első éves növendéke, az élet virágkorában váratlanul jobbirtre szenderült. Földi maradványait nagy részvet mellett f. hó 14 én Budapestben a katonai sarkertben helyezték örök nyugalomra. Nagyenyed, 1911. június 16. — A gyászoló család,

— **Az áll. elemi iskolák évvizsgálatai.** A Tóth-utcai iskolában tegnap volt a vizsgálat és a jutalmak kiosztása.

— A leányiskolában június 19. és 20-án tartatnak a vizsgálatok és 20-án d. u. 4-től 5-ig a jutalmak kiosztása lesz. — A fiúiskolában június 21. és 22-én tartják a vizsgálatokat és 22-én d. u. 3-tól 6-ig záró ünnepély, a jutalmak kiosztása és a katonai zászlóalj gyakorlatainak bemutatása.

— **Romlott hus a mészárszékekben.** Marosvásárhelyen borzasztó leletre bukkant a hatóság. A városban az utóbbi időben számtalan husmérgezési eset fordult elő, de a mérgezés alapos okát nem tudták kideríteni. Végre Kiss Elek marosvásárhelyi polgár följelentést tett, hogy egy külbelki háznak a pinczejében, ahol ő maga is lakik, Dabóczy Árpád és Bogdán József titkos mészárszéket állítottak föl és a husmérgezésre valószínűsítő népvándorlás folyt a szegényebb osztály köréből. A lelketlen emberek elesett állatok husát mértek ki a lebuj-mészárszékekben és azt olcsó áron kímélték a szegényeknek. A rendőrség lefoglalta a romlott husokat és a két mészárosot egyenként két napi elzárásra ítélte. A tanács azonban példát statuált és harmincz-harmincz napi elzárást mért az elvetemült emberekre. A pénzügyigazgatóság is foglalkozott az ügyvel és jövedéki adó esonkításáért 4800 koronára, a törvényszék pedig a közegészség elleni kihágásért 21.000 koronára ítélte a két lebuj-mészárosot. Ezenkívül a város perli őket több ezer korona vágóhídi díjért.

— **Tanulmányi kirándulás Erdélybe.** A zalaegerszegi áll. főgimn. tanulói, Haerter Ádám tanár vezetésével, f. hó 26-tól július 4-ig tanulmányutra indulnak Erdélybe. Június 28-án 8 óra 34 perczkor érkeznek Kolozsvárra. Jún. 29-én d. e. a város legfőbb nevezetességeit fogjuk tanulmányozni. D. u. 1 óra 15 perczkor megyünk tovább Székelykocsárdra át Marosludásra, Erdély Kanaánjának, a Mezőség e nevezetes gabonakereskedő helyére. Jún. 30-án reggel 4 óra kor a kissármási földgázforrásnak megtekintésére indulnak. D. u. 4 órakor visszajövet Marosludason, Székelykocsárdon, Aranyosgyéresen át esti 9 órára Tordán mennek. Jul. 1-én d. e. a várost, a régi római sóbányákat betöltő róstavakat nézik meg és a nevezetes sóbányába szállnak le. D. u. kocsin hazánk egyik típusos vidékének, a világ-hírű, régés tordai hasadéknak megcsodálására, innen Toroczkóra mennek. A Székelykő és a Kőköz megmászása után Nagyenyedre érkeznek jul. 2-án. Nehány nevezetességének, különösen a híres Bethlen-kollegiumnak megtekintése után este 7 óra 41 perczkor induló vonattal Tövisen, Piskin át Vajdahunyadra és a gyalári vasbányához mennek.

— **Táncmulatság.** A függetlenségi és 48-as kör f. hó 18-án délutáni setahangversenyvel kapcsolatosan a sétatér táncz helyiségében műsoros tánczestélyt rendez. Délután 4 órától kezdve Aradi János zenekara játszik a sétatéren. Esti műsor: 1. Nyitány. 2. „A pesti kislány falu.” Melnár F. töl előadja Jancsó Margit. 3. Népdal, éneklő a ref. egyház ipavó dalkara. 4. Komoly jelenet, előadja Bogdy Zsigmond. 5. Hegedűszóló, zenekarkísérettel játsza Nyomárkay Béla. 6. Tréfás jelenet, előadja Bogdy Zsigmond. 7. Meglepetés. Műsor kezdete este 7 órakor. — Műsor után táncz. Belépő-díj a setahangversenyre személyenként 40 fillér; a műsoros tánczestélyre személyjegy 1 kor. 60, családjegy 4 korona.

— **Üdülőhelyek a Székelyföldön.**

A marosvásárhelyi székelytársaság által a Székelyföld több mint 20 egészséges helyen berendezett üdülőhelyéről szóló ismertetést ez év tavaszán oly nagy tömegben kérték, hogy újult kiadás szerkesztése vált szükségessé, amely a napokban már el is hagyta a sajtót. Tanítóknak, tanítónőknek és szegényebb díjazású hivatalnokoknak ingyen küldi meg Szentgyörgyi Dénes, a székelytársaság titkára Maros-Vásárhelyen.

— **A romániai állatcsempészet megakadályozása.** Habár Romániával meg is van kötve a vám- és kereskedelmi szerződés, a havasekon keresztül állandóan nagy az állatcsempészet. Miután ez állandó veszedelmet jelent az állategészségügyre és részben anyagi károsodást is okoz, a pénzügyminiszter a kérdéses határrezséken rendes pénzügyőrséget szerveztet.

— **Ujabb földgázömlés.** Dic-őszentmártonban nagymennyiségű földgázot kutatnak fel egyszerű ásással, furás nélkül. A földgáz óránként 12 ezer köbméter mennyiséget tesz ki s remélik, hogy furással még nagyobb eredményt érhetnek el.

— **A vihar áldozatai.** Az isztriai partokon, különösen Piranóban, Porto Roseban, Capod'Istriában rengeteg károkat okozott az orkán. Házfedeleket sörtört el, aztán nyomában jégeső zúdult le, elpusztult minden termés. Dalmáciából nincs olyan hír, hogy ott is károkat tett volna a ciklon, de némely partvidéki helység meg most is el van zárva a külvilágtól. Legújabb jelentések szerint a rettenetes viharok legalább 150 ember áldozata van. Az anyagi károkat illetőleg biztos adatok még nincsenek. Némcsak Triesztben, hanem az egész osztrák Rivierán nagy pusztítást vitt végbe az orkán. A kikötői építmények, a mólók, rakodók, mindentűt erősen megrongálódtak. Nagy a károsodás az egyes hajós és kereskedelmi vállalatok raktáraiban is. Trieszt városa, az állam és a hajóvállalatok kárát több mint 8 millió koronára becsülik. A kikötők javítási munkálatai szakértői becsles szerint hónapokat fognak igénybe venni.

— **Legmagasabb kitüntetés.** A régbevált Nestlé-féle gyermeklisztéről oly előnyösen ismert Societé farine lactée Henri Nestlé cég a cs. és kir. udvari szállítói címmel lett kitüntetve.

— **Az iszákos Franciaország.** Rabinovics dr., a bisertai országos elmeorvosintézet igazgatója, alapos számítás után arra az eredményre jutott, hogy minden európai állam között Franciaország fogyaszt legtöbb alkoholt. 1907-ben 122 millió szeszt „élveztek” Franciaországban, tehát fejünkön negyedfél litert. Különösen szörnyű, mennyi abszintot isznak a francziák. Míg 1874-ben még csak 700.000 liter abszintot fogyasztott el 1910-ben 36 millió liter kelt el ebből a mérgefolyadékból. A francia államkincstár viszont azt számította ki, hogy a nép évenként 3 milliárd frankot költ alkohorra.

* **Az elrontott gyomor, mely porokra és cseppek használatára csak lassan javul, a természetes Ferencz József-keserűviz tisztító és elvezető hatása folytán könnyen gyógyul.** A felfuvódás, égésérzés és ideges fejfájás már az első adagolás után megszűnik. Rendszeres használat mellett a valódi Ferencz József viz az egész emésztőcsatornát keresztülmosva, még nagyevőkánál is lehetetlenné teszi újabb kellemetlenségek képződését. Dr. Jules

Félix, brüsseli királyi orvos és a Szent Gertrude közpórház igazgatója, a valódi Ferencz József keserűvizet „a legjobb gyomorerősítő hashajtók egyikeként tartja.” — A gyógytárakban és a fűszerüzletekben kapható.

— **Gyermekversek.** Mint a gyermekirodalom más terén, a gyermek költészetben is új fejlődés útjait nyitotta meg Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes heti gyermeklapja, a Jó Pajtás. Legjelesebb költőink sora megszólalnak benne, hogy esengő rimmel, pengő ü emmel gyönyörködtessék a gyermekeket. A Jó Pajtás legújabb számában Endrődi Sándor mellett, a ki kezdetül fogva hű munkatársa a lapnak, Vargha Gyula, a kitűnő költő, a Kistaludi Társaság főtitkára is megszólal egy pompás humor, frissen pattogó verssel, mely már a Kistaludi Társaságban is, hol a költő felolvasva, rendkívül tetszést keltett s most itt jelenik meg először. Ugyanebbe a számba elbeszélést írt Szemere György, Sebők Zsigmond folytja a Dörmögő Dörmötör utazását a Vaskapuhoz, Schöpfung Aladar érdekes és tanulságos ezikket ír a dunai hajókról, Násza Elza apró mesét mond el, Garay Ákos szép képet rajzolt, Elek nagy apó j kedvű mesét mond, Rákosi Viktor folytatja regényét, Zsiga bácsi kaczagtató történetét mond el. A Kis Krónika rovat képes aktualitásai, a rejtvények és szerkesztői üzenetek egészítik ki e szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtást a Franklin Társulat adja ki; előfizetési ára: negyedévre 2 K 50 f., felévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad s kívánatra mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

* **A poloskák alapos kiirtását a petékkel együtt csakis Löcherer-féle Cimexin poloska-irtóval eszközölhetjük, mert a Cimexin-nel érintkező poloskák nyomban elpusztulnak: petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszáradnak s többé ki nem kelnek.** — A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: U. Kovács József örökösei gyógyszer-tárában Nagyenyeden, és a készítőnél; Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán. 145 6—13

NESTLÉ
gyermeklisztje

vizzel felfőzve
csecsemők, gyermekek, valamint
gyomorbagosok

régebevált tápláléka
*50 év óta kipróbálva
és orvosilag ajánlva.*

Tiszta alpesi tej
tartalmaz
1 doboz 1 kor. 80 fill.,
minden gyógyszer-tárban és
drogeriában kapható.
Prospektus ugyanott.

1545—911. tkvi. sz.

Hirdetmény.

Csicsóholdvilág község telekkönyvei tagosítás folytán átalakítottak, s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. XVI. tez. a tényleges birtokos tulajdonjogának a bejegyzését elrendelik, az 1892. évi XXIX. tez.-ben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított. És azzal a felhívással tételük közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. tez. 15. és 17. §-ai alapján ide-

értve e §§-nak az 1889. évi XXXVIII. tez. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. tez. 15. §. a. pontjában foglalt kiegészítést is, — valamint az 1889. évi XXXVIII. tez. 7. §-a és az 1891. évi XVI. tez. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, avagy az 1886. évi XXIX. tez. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az **1911. évi december hó 5-ik napjáig** bezárólag ezen telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mind azok, akik az 1886. évi XXIX. tez. 16. és 18. §-ai esetében ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. tez. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis **1911. évi december hó 15-ik napjáig** bezárólag ezen telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vételű nem fog;

3. hogy mindazok, akik a tjkvek általa itása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, kik az 1. és 2. pontokban körülírt esetekben kívül az 1892. évi XXIX. tez. szerinti eljárás, és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is a kik a tulajdonjog arányának az 1899. évi XXXVIII. tez. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket ezen telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1911. december hó 15-ik napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert

ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbefjött téves bevezetésből származó bármilyen igényeiket, jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azon feleket, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket ezen telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Vizakna, 1911. évi június 3-án.

Fehrentheil s. k.,
kir. járásbíró.

177 2-3

Hirdetmény.

Alulírott villamos mű-üzemvezetősége tisztelettel tudomására hozza a t. érdekelteknek, hogy villamos világítási és erőátviteli berendezéseket a nyári hónapokban **mélyen leszállított árak és kedvezményes részletfizetési feltételek mellett készít el.**

Szíves megkeresésekre **díjtalanul szolgál** bővebb felvilágosítással és költségvetéssel.

Nagyenyed r. t. város elektromos műve
Ganz-fele vill. r.-t. üzemvezetősége

178 3-12

Kiadó lakások.

2 szoba, konyha, kamra, pincze, mosókonyha, házhoz hordóit ivóvízzel, esetleg villanyvilágítással **kiadó** Felszeg-u. 15-23. sz. alatt azonnal, olesón.

176 7-21

Molnár Gyula

villamos világítási és erőátviteli vállalata
Nagyenyeden, Fő-tér.

Évállalok mindenféle villamos világítási és erőátviteli, valamint házi telefon- és csengő-berendezéseket.

Költségvetésekkel kívánatra díjtalanul szolgálok. Javításokat gyorsan és pontosan eszközöltek. Fémzálas Wolfram-égőket raktáron tartok. A t. közönség szíves pártfogását kérve

vagyok kitünő tisztelettel

Molnár Gyula,

villamos világítási és erőátviteli vállalata.

175 3-12

LAPP HENRIK ^{fele}
MÉLYFŰRÁSOK
magyar részvénytársasága
BUDAPESTEN

Jroda: Gyár:
v. Balthory-utca 3. | X. Kőbányai út 44.
Telefon: 11416 (Interurban) Telefon: 157-72

ELVÁLLAL
MINDENMÉLYFŰRÁSOKAT
a legnagyobb mélységig
minden célra

Gyárt és javít
MÉLYFŰRÁSI GÉPEKET, SZERSZÁMOKAT
ÉS ESZKÖZÖKET.

Legjobb referenciák!

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.

TORDA.

Alsófehérmegyei raktarak:

Nagyenyedi főraktár
házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:
Weill Bélánál.

Tovísen:
Nemayer Mihálynál.

Balázsfalván:
Dániel Ferencznél.

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díjjal, a „Grand prix“-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sötét

MALÁTA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

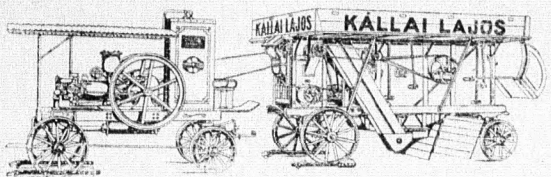
tordai Korona-sört,

ha a cég vignettája az üvegen rajta van!

104 1-

A KOZTUDATBA ment át,
 hogy csakis

Kállai Lajos motorgyára

Budapest,

VI., Gyár-u. 28. szám

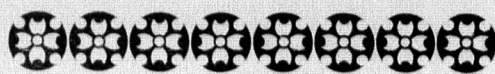
szállítja teljes jótállás mellett a leghirnevesebb
 motorcséplő-készleteket.

Saját érdekében kérjen minden gazda disz-főárlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!

Fontos figyelmeztetés!

Kállai Lajos hírneves motorgyára
 nem tévesztendő össze **más Kállai**
 nevű cégekkel.

189 6-25

Mosó-, vasaló és tisztító-intézet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosó-, vasaló és tisztító-intézetemet

Viz-utca 6. sz. alól

Tövis-u. 16. sz. alá helyeztem át.

Elvállalok mindennemű férfi- és női ruhák, továbbá női kelengyék és kézimunkák tisztítását jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség további szíves pártfogását kéri tisztelettel

Izsó Istvánné.

Nagyenyed,

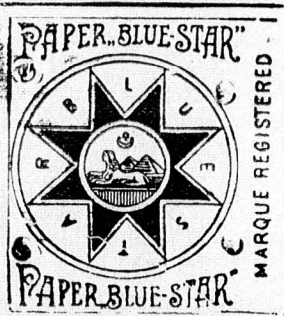
170-

Tövis-u. 16. sz.

FIGYELEM!
"AIDA" VERGE és **"BLUE STAR" CONTINENTAL**

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
 :- ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! :-

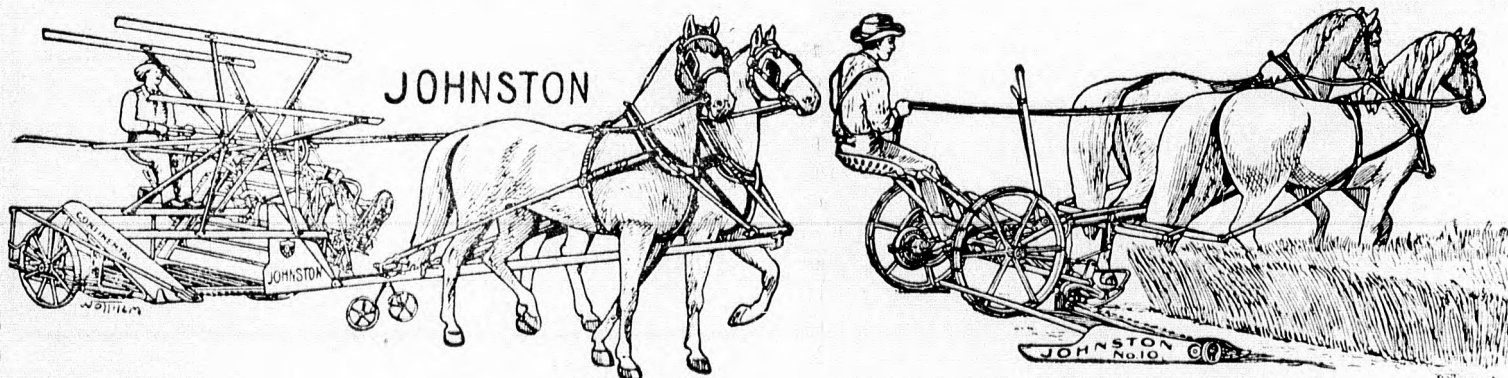

Az eredeti **"JOHNSTON"** amerikai
 Fűkaszaló,

Kévekötöző és

Marokkrakó aratógépek

a világ legjobb gyártmányai.

Magyarországi vezérképviselet és állandó raktár:

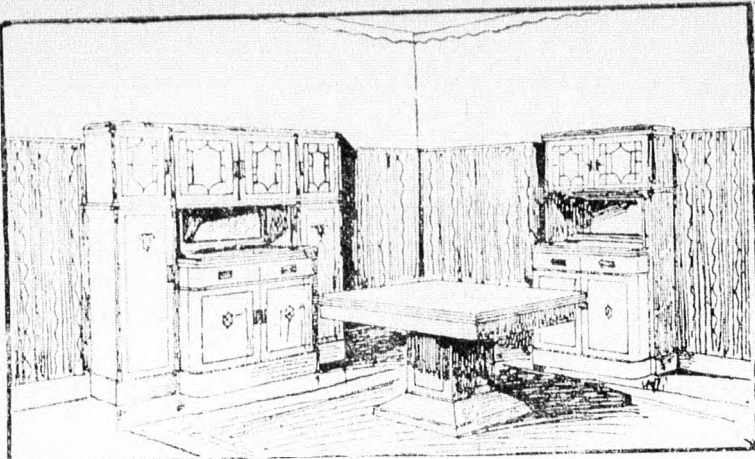
Bächer-Melichár cégnél

Budapest VI., Nagymező-utca 68. B. Ábrás árjegyzék ...
 ingyen és bérmentve.

BUTOR- RAKTÁR.

KUNSGH ANTAL

építési- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-u.
a vármegyházzal szemben

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és rézbutorokban, ugyancsak mindennemű kárpitozott butorokban.

NAGYENYED = re
Alsófehér m. torduljon minden érdeklődő.
ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték
setányfák, díszeserjek, tülevelűek, kerítésnövények,
bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok elsőrendű
áru.
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Dietrich Gyula

ötvös-mester és ékszerész

KOLOZSVÁR.

Arany-, ezüst-, vas-, bronz-, porcellán- és fa- *régiségeket* megbízatásból vásárol, esetleg megértékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árverésen mint vevő részt vesz. Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat bármily összegre készpénzzel azonnal vásárol. Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol. 60 34-50

Sürgönyözim:

Dietrich ékszerész Kolozsvár.

**KOBRÁK
CZIPŐK**
a legjobbak.

KAPHATÓK
Nagyenyeden és vidéke részére kizárólag a Nagyenyedi Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezethél.

153 9-24

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire. Vásárol és elad értékpapírokat. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értéket kevés örzési díj mellett. Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíttat le. Állandó betétet a legkedvezőbb kamattalad mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1—

A városi jéggyár

összes jégtermelésének eladásával

Winkler János kereskedése

biztatott meg, mely elfogad előjegyzéseket naponkénti jégszolgáltatásra *táblánként 30 fillér árban.*

Előjegyzésen kívül egy tábla ára 40 fillér.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.